

Kupa fedéllel - Chinoiserie, kínai lakkfestéssel; Erős Ágost szász választófejedelem és lengyel király gyűjteményéből)

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	5861
Alkotó:	Schnell, Martin (1675 - 1740)
Gyár / műhely:	Meisseni Porcelángyár
Készítés ideje:	1711 - 1715
Készítés helye:	Meissen
Anyag:	vörös keménycserép
Technika:	aranyozott; aranyozott ezüst montírozás; fekete mázzal; máz felett színes lakkfestés
Méretek:	magasság: 21,2 cm talpátmérő: 11,5 cm legnagyobb szélesség (füllel): 16 cm

Az Iparművészeti Múzeum kerámiagyűjteményének egyik különleges darabja az itt bemutatott, páratlanul gazdag és finom festésű kupa, amely feltehetően Erős Ágost (1670–1733) szász választófejedelem és lengyel király számára készült. A kupa anyaga is kivételes, ugyanis az ún. Böttger-kőcserép, amely a drágakövek megmunkálásához hasonlóan csiszolással alakítható, ritkaság volt a maga korában. A kupa fekete mázzal készült, lakk festésének kvalitása egészen kivételes. Johann Friedrich Böttger (1682–1719) kísérleteit Ágost udvarában folytatta a német természettudóssal, Ehrenfried Walter von Tschirnhaus-szal (1651–1708). Alkímiai kísérleteinek egyik eredménye a vörös kőcserép, más néven a vasporcelán anyagának feltalálása. Közös munkájuk jelentősebb sikere volt a mesterséges összetételű európai keményporcelán előállítás. Erős Ágost Európa első porcelánmanufaktúráját e találmány hasznosítására építette Meissenben.

A kupa magasságának és talpának kecses aránya, a fedél tagolása, boltozata, a fém billentő nemesen egyszerű volta a tekintet a kupa festésére irányítja, amely az egyik legkülönlegesebb a Martin Schnellnek (1675–1740) tulajdonított hasonló munkák között.

A fekete mázon ábrázolt lakkfestésű chinoiserie életképek papírsárkányt eregető futkosó fiúcskák csoportja az előkelő hölgy és hangszerét vivő udvarhölgy szikla mögött magasodó városkapu fölött hangszereikkel ábrázolt katonazenészek. A sziklán finom rajzú fűcsomó, fenyő és virágos cserje. A kupa fedelén kínai fiúcska üldögél.

A peremek körbefutó díszítményei stilizált levélsorok, félpalmettás, szalagdíszes bojtos ornamentika az edény fülének külső oldalán rocaille-os, rozettás, arannyal festett díszítmény.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 75. (Balla Gabriella)
- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 114.
- Kopplin Monika, Haase Gisela: *SächBisch Lacquitre Sachen: Lackkunst in Dresden unter August dem Starken*. Museum für Lackkunst, Münster, 1998. - 14., 79. p.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/72.
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 6.132. (Katona Imre)
- Nékám Lajosné: *Meisseni porcelán a Budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Corvina Kiadó, Budapest, 1980. - Nr. 1.
- Szerk.: Dobrovits Aladár: Höroldt és műhelyének meisseni porcelánjai magyar gyűjteményekben. *Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei I*, 1954. Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest, 1954. - 126. (Pataky Dénesné)
- Sammlung des Königl. ungar. Hofrats Gustav von Gerhardt, Budapest. Versteigerung. I. Kunstgewerbe*. Rudolph

Lepke's Kunst-Auctions-Haus, Berlin, 1911.

